

## บทที่ 5

### บทสรุปและเสนอแนะ

#### 5.1 บทสรุป

เรื่องการโอนสิทธิเรียกร้องที่ใช้บังคับ โดยบททั่วไปตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และการโอนตามกฎหมายเฉพาะซึ่งเป็นการช่วยเหลือหรือบริหารจัดการกับองค์กรทางธุรกิจที่ปัญหาในการดำเนินกิจการ หรือเกี่ยวกับการบริหารหนี้คือคุณภาพซึ่งจะเป็นการโอนสิทธิเรียกร้องในมูลหนี้ที่ยังไม่มีคำพิพากษาและมูลหนี้ตามคำพิพากษาไปยังองค์กรเฉพาะเพื่อแก้ไขปัญหาด้านเศรษฐกิจและสร้างความเชื่อมั่นให้กับนักลงทุนต่างประเทศ เมื่อศาลไทยตีความโดยเคร่งครัดตามตัวบทกฎหมายย่อมก่อให้เกิดปัญหาในการจัดซื้อในวิธีปฏิบัติงานของนายความให้สำเร็จตามความมุ่งหวังของลูกความที่ประกอบธุรกิจรับโอนสิทธิเรียกร้องในมูลหนี้ เช่น การโอนสิทธิเรียกร้องในชั้นบังคับคดีกับการสวมสิทธิชั้นบังคับคดี เนื่องจากกรณีเป็นบุคคลธรรมดาที่เป็นเจ้าหนี้ได้รับโอนสิทธิเรียกร้องในมูลหนี้ตามคำพิพากษาก็ไม่สามารถบังคับคดีได้เพราะไม่ใช่คู่ความ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 271 แต่ถ้าเป็นนิติบุคคลที่ก่อตั้งขึ้นตามกฎหมายที่เกิดโดยเฉพาะบทบัญญัติกฎหมายกับกำหนดให้สิทธิเข้าบังคับคดีได้ซึ่งแตกต่างกับบุคคลธรรมดา หากให้บุคคลธรรมดามีสิทธิบังคับคดีได้เกรงว่าจะเป็นการกระทำที่เป็นข้อหาความซึ่งขัดต่อความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชน หากจะเทียบเคียงก็ไม่แตกต่างกับการโอนสิทธิเรียกร้องทั่วไป เนื่องจากขบวนการการบังคับตามสัญญาดังกล่าวนับว่าเป็นส่วนหนึ่งของระบบการดำเนินธุรกิจในยุคปัจจุบันไปแล้ว

ในยุคปัจจุบันรูปแบบของการดำเนินธุรกิจพัฒนาไปมาก บทบัญญัติของกฎหมายก็ย่อมต้องพัฒนาให้สอดคล้องเพื่อให้ธุรกิจสามารถดำเนินไปได้อย่างคล่องตัวยิ่งขึ้น นายความผู้มีหน้าที่อันสำคัญในการให้คำปรึกษากฎหมายทางธุรกิจแก่ลูกความพึงต้องศึกษากฎหมายอันเกี่ยวกับการทำธุรกิจสมัยใหม่และให้คำแนะนำแก่ลูกความอย่างถูกต้องและตรงไปตรงมาเพื่อให้ลูกความทราบถึงแนว

ทางการดำเนินธุรกิจ รวมทั้งปัญหาหรือข้อจำกัดของกฎหมายในการดำเนินธุรกิจในการประกอบการตัดสินใจในการทำธุรกิจการเงินสมัยใหม่ โดยเฉพาะเรื่องการรับโอนสิทธิเรียกร้องในมูลหนี้ตามคำพิพากษาในปัจจุบันที่เปลี่ยนไปจากธุรกรรมการโอนสิทธิระหว่างบุคคลเป็นรูปแบบการดำเนินธุรกรรมทางธุรกิจมากขึ้น โดยกรณีศึกษาเรื่องการโอนสิทธิเรียกร้องในมูลหนี้ตามคำพิพากษาทนายความต้องให้ความเห็นอย่างถูกต้องเกี่ยวกับความไม่แน่นอนของกฎหมายเพื่อประกอบการตัดสินใจดำเนินธุรกิจการรับโอนสิทธิเรียกร้องในมูลหนี้เนื่องจากศาลไทยยังคงตีความโดยเคร่งครัดในบทบัญญัติประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาตรา 271 การรับโอนสิทธิเรียกร้องในมูลหนี้ตามคำพิพากษาจึงไม่สามารถกระทำได้ ทนายความ ดังนั้น การปรับปรุงกฎหมายเพื่อให้องค์กรธุรกิจการเงินสมัยใหม่สามารถฟื้นฟูหนี้หรือให้การเงินมีความคล่องตัวทางเศรษฐกิจมากขึ้นจึงเป็นเรื่องที่ควรพิจารณากฎหมายที่ขัดขวางการเติบโตทางธุรกิจและให้ทนายความสามารถดำเนินงานด้านธุรกิจให้กับลูกค้าต่อไปได้อย่างไม่ติดขัด

เมื่อได้ศึกษาแนวคิดการโอนสิทธิเรียกร้องในมูลหนี้ทั้งระบบกฎหมายลายลักษณ์อักษร (Civil Law System) และระบบกฎหมายจารีตประเพณี (Common Law System) มีหลักการโอนสิทธิเรียกร้องที่สอดคล้องกันในยุครูปแบบธุรกิจการเงินสมัยใหม่ สิทธิเรียกร้องสามารถโอนกันได้ไม่มีข้อจำกัดว่าเป็นสิทธิเรียกร้องตามหนี้ที่ยังไม่มีคำพิพากษาหรือหนี้ที่มีคำพิพากษาแล้ว เว้นไว้แต่สภาพแห่งสิทธินั้นเองจะไม่เปิดช่องให้โอนกันได้ อันได้แก่สิทธิเฉพาะตัว ข้อตกลงห้ามโอนสิทธิเรียกร้อง หรือ สิทธิเรียกร้องที่กฎหมายบัญญัติไว้โดยเฉพาะในการห้ามโอนสิทธิเรียกร้อง ดังนั้น โดยหลักการของระบบกฎหมายลายลักษณ์อักษร (Civil Law System) และระบบกฎหมายจารีตประเพณี (Common Law System) สิทธิเรียกร้องใดๆ ก็ตามที่เจ้าหนี้มีสิทธิเรียกร้องให้ลูกหนี้ของตนชำระหนี้ย่อมโอนได้ทั้งสิ้น แต่ก็ต้องอยู่ภายใต้หลักการที่ว่าสิทธิเรียกร้องที่โอนได้นั้นต้องเป็นสิทธิเรียกร้องในหนี้ที่สมบูรณ์ ดังนั้น ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาตรา 271 ยังคงบัญญัติถ้อยคำตามกฎหมายและการตีความโดยเคร่งครัด ดังประเด็นปัญหา ดังต่อไปนี้

### 5.1.1 ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับการรับโอนสิทธิเรียกร้องในมูลหนี้ตามคำพิพากษา

#### 5.1.1.1 ปัญหาการตีความและบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับการโอนสิทธิเรียกร้องตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

สิทธิเรียกร้องในมูลหนี้โดยทั่วไปนั้นสามารถโอนกันได้ไม่มีข้อจำกัดว่าเป็นสิทธิเรียกร้องตามหนี้ที่ยังไม่มีคำพิพากษาหรือหนี้ที่มีคำพิพากษาแล้ว เว้นไว้แต่สภาพแห่งสิทธินั้นเองจะไม่เปิดช่องให้โอนกันได้ อันได้แก่สิทธิเฉพาะตัว ข้อตกลงห้ามโอนสิทธิเรียกร้อง หรือ สิทธิเรียกร้องที่กฎหมายบัญญัติไว้โดยเฉพาะในการห้ามโอนสิทธิเรียกร้อง แต่การที่กฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งจำกัดสิทธิเรียกร้องที่สามารถบังคับคดีต้องเป็นสิทธิเรียกร้องในมูลหนี้ที่ยังไม่มีคำพิพากษา ปัญหาการรับโอนสิทธิเรียกร้องในมูลหนี้ตามคำพิพากษาจึงไม่สามารถรับโอนเพื่อการบังคับคดีได้

#### ก. ปัญหาการโอนสิทธิเรียกร้องตามสัญญาเช่าซื้อ

สิทธิอันเกิดจากการผิดสัญญาเช่าซื้อ และสัญญาผู้ให้เช่าซื้อบอกเลิกสัญญากับผู้เช่าซื้อแล้ว ได้แก่ ค่าขาดราคา ค่าขาดประโยชน์ นั้น หากยังไม่มีคำพิพากษาถึงที่สุดให้ผู้มีสิทธิในการได้รับชำระค่าเช่าซื้อหรือค่าเสียหาย ค่าขาดประโยชน์ กฎหมายให้ผู้มีสิทธิดังกล่าวสามารถโอนสิทธิเรียกร้องในมูลหนี้ดังกล่าวได้ แต่เมื่อเป็นมูลหนี้ตามคำพิพากษาหรือคดีถึงที่สุดแล้วผู้มีสิทธิในการได้รับชำระค่าเช่าซื้อหรือค่าเสียหาย ค่าขาดประโยชน์ซึ่งเป็นผู้ที่ชนะคดีตามคำพิพากษาไม่สามารถโอนสิทธิเรียกร้องในมูลหนี้ดังกล่าวได้อีกต่อไปเนื่องจากติดขัดในเรื่องบทบัญญัติของกฎหมายตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาตรา 271 “ถ้าคู่ความหรือบุคคลซึ่งเป็นฝ่ายแพ้คดี(ลูกหนี้ตามคำพิพากษา)มิได้ปฏิบัติตามคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลทั้งหมดหรือบางส่วน คู่ความหรือบุคคลซึ่งเป็นฝ่ายชนะคดี(เจ้าหนี้ตามคำพิพากษา) ขอบที่จะร้องขอให้บังคับคดีตามคำพิพากษาหรือคำสั่งนั้นได้ภายใน 10 ปี นับแต่วันที่มีคำพิพากษาหรือคำสั่งโดยอาศัยตามคำบังคับที่ออกตามคำพิพากษาหรือคำสั่งนั้น” การโอนสิทธิเรียกร้องในหนี้ที่เกิดขึ้นตามคำพิพากษาจึงไม่สามารถกระทำได้ จึงเป็นปัญหาในการรับโอนสิทธิเรียกร้องในการบังคับคดีตามสิทธิเรียกร้องในสัญญาเช่าซื้อ

### ข. ปัญหาการโอนสิทธิเรียกร้องกับการสวมสิทธิชั้นบังคับคดี

ตามแนวคำพิพากษาศาลฎีกาจะรับรองให้โอนสิทธิเรียกร้องได้แม้เป็นสิทธิเรียกร้องที่เป็นหนี้ตามคำพิพากษาแล้ว แต่ยังไม่อนุญาตให้ผู้รับโอนเข้าบังคับคดีต่อจากเจ้าหนี้ตามคำพิพากษาได้ ยกเว้นมีบทบัญญัติของกฎหมายให้สวมสิทธิได้ เช่น พระราชกำหนดการปฏิรูประบบสถาบันการเงินฯ พระราชกำหนดบริษัทบริหารสินทรัพย์ฯ พระราชกำหนดบรรษัทบริหารสินทรัพย์ไทยฯ หรือ กรณีการขายทรัพย์สินในคดีล้มละลายของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ ตามพระราชบัญญัติล้มละลายฯ คำร้องขอสวมสิทธิชั้นบังคับคดีสามารถตีความได้ว่าเป็นคำร้องขอในชั้นบังคับคดี ซึ่งจะเป็นการตีความกฎหมายในทางที่ใช้บังคับได้ เพื่อให้ไม่ให้เกิดช่องว่างแก่ผู้รับโอนสิทธิเรียกร้องซึ่งเป็นหนี้ตามคำพิพากษาว่าจะบังคับคดีได้ทางใด เมื่อกฎหมายไม่ได้ห้ามการโอนสิทธิเรียกร้องที่เป็นหนี้ตามคำพิพากษา และยังมีคำพิพากษาศาลฎีกาที่รับรองว่าสามารถโอนได้ ผู้รับโอนก็ควรที่จะมีสิทธิบังคับคดี เพราะถ้ามีสิทธิเรียกร้องแต่บังคับตามสิทธินั้น ไม่ได้ก็เท่ากับไม่มีสิทธินั้นเอง แต่อย่างไรก็ตาม การโอนสิทธิเรียกร้องในการบังคับคดีกับลูกหนี้ตามคำพิพากษานั้น ศาลไทยก็มีได้อนุญาตให้ผู้รับโอนสิทธิเรียกร้องเข้าสวมสิทธิบังคับคดีได้ทุกกรณีเว้นแต่การรับโอนจะมีกฎหมายให้สวมสิทธิได้โดยเฉพาะเท่านั้น ปัญหาในการดำเนินคดีเพราะศาลไทยไม่อนุญาตให้ผู้รับโอนหนี้ตามคำพิพากษารับโอนสิทธิเรียกร้องและไม่อนุญาตให้สวมสิทธิเข้าบังคับคดีแทนเจ้าหนี้เดิมได้หากไม่มีบทบัญญัติกฎหมายบัญญัติไว้เป็นการเฉพาะให้สวมสิทธิในการบังคับคดีในหนี้ตามคำพิพากษาจึงไม่สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงกับยุคธุรกิจการเงินสมัยใหม่ในปัจจุบัน กฎหมายเรื่องการรับโอนหนี้ตามคำพิพากษาจึงไม่มีความแน่นอนในการรับโอนสิทธิเรียกร้อง ทำให้ผู้ประกอบการธุรกิจรับโอนมูลหนี้เพื่อบังคับคดีไม่กล้าเสี่ยงในการลงทุนทางธุรกิจ

### ค. ปัญหาการโอนสิทธิเรียกร้องที่เป็นหนี้ด้อยคุณภาพเพื่อนำมาฟ้องร้องบังคับคดี

เมื่อผลของการโอนสิทธิเรียกร้อง คือ สิทธิของผู้โอนเคยมีอยู่อย่างไร ผู้รับโอนก็มีสิทธิอย่างนั้น แต่ยังมีปัญหากรณีโอนสิทธิเรียกร้องในรูปหนี้ด้อยคุณภาพที่ผู้รับโอนซื้อหนี้มาในราคาถูกลงมากเพื่อนำมาฟ้องร้องบังคับคดี ผู้รับโอนมีสิทธิได้รับหนี้เต็มจำนวนที่ได้รับโอนมา แต่ยังมีกรณีที่ถูกหนี้ยกข้อต่อสู้ว่าผู้รับโอนได้รับโอนหนี้มาในราคาถูกลง การบังคับให้ลูกหนี้ชำระหนี้เต็มจำนวนหนี้จึงเป็นการใช้

สิทธิโดยไม่สุจริต หรือไม่เป็นธรรมต่อผู้บริโภค ปัญหาเรื่องการรับซื้อหนี้มาในราคาถูกแต่ผู้บริโภคโอนสิทธิเรียกร้องอาจมีความเสี่ยงสูงจากการบังคับชำระหนี้เป็นสิ่งที่สุ่มเสี่ยงและขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชนหรือไม่ นั่นก็เป็นปัญหาเรื่องการรับโอนสิทธิเรียกร้องมาในราคาถูก ประกอบกับกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 271 ได้จำกัดสิทธิของผู้รับโอนที่รับความเสี่ยงในการบังคับคดีและตัดสิทธิผู้รับโอนในการบังคับคดียิ่งทำให้การบังคับชำระหนี้ไม่สามารถดำเนินการต่อไปได้เลยเพราะเจ้าหนี้ตามคำพิพากษาเท่านั้นที่จะมีสิทธิบังคับคดีได้ตามคำพิพากษา การจำกัดสิทธิในการรับโอนหนี้ตามคำพิพากษาหรือการตีความว่าการรับซื้อมูลหนี้ในราคาถูกเป็นการใช้สิทธิโดยไม่สุจริต หรือไม่เป็นธรรมต่อลูกหนี้ จึงเป็นปัญหาที่ทำให้ผู้ประกอบการธุรกิจรับซื้อมูลหนี้มาบริหารความเสี่ยงในการบังคับคดีไม่สามารถเข้ามาบังคับคดีกับลูกหนี้ในมูลหนี้ตามคำพิพากษาได้

#### 5.1.1.2 ปัญหาการโอนสิทธิเรียกร้องสิทธิในการบังคับคดีตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์และกฎหมายพิเศษ

นอกจากการโอนสิทธิเรียกร้องตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์แล้วยังมีการโอนสิทธิเรียกร้องตามกฎหมายพิเศษ พระราชกำหนดบริษัทบริหารสินทรัพย์ พ.ศ.2541 พระราชกำหนดบรรษัทบริหารสินทรัพย์ไทย พ.ศ.2544 พระราชกำหนดการปฏิรูปสถาบันการเงิน พ.ศ. 2540 ดังจะเห็นได้ว่ากฎหมายพิเศษดังกล่าวมีบทบัญญัติไว้เฉพาะในเรื่องการรับโอนมูลหนี้ตามคำพิพากษาหรือมูลหนี้ที่ยังไม่มีคำพิพากษาให้สามารถฟ้องร้องดำเนินคดีและสามารถบังคับคดีได้ตามกฎหมายเฉพาะบัญญัติไว้ ทั้งนี้เจตนารมณ์ของกฎหมายดังกล่าวเพื่อประโยชน์แก่การฟื้นฟูเศรษฐกิจหรือความมั่นคงของประเทศ มิให้เกิดสภาพหนี้เสียจนเป็นปัญหาต่อระบบเศรษฐกิจการเงินของประเทศ การโอนสิทธิเรียกร้องทั้งนี้ที่ยังไม่มีคำพิพากษาหรือหนี้ที่มีคำพิพากษาหรือคำบังคับให้ลูกหนี้ชำระหนี้แล้วจึงสามารถโอนให้ผู้รับโอนได้ทุกกรณีเนื่องจากมีกฎหมายพิเศษให้อำนาจในการโอนสิทธิเรียกร้องในหนี้ที่โอนกันได้ไม่ถูกจำกัดสิทธิในการโอนสิทธิเรียกร้องในมูลหนี้ตามคำพิพากษาโดยประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาตรา 271 ดังมูลหนี้ทั่วไปที่ไม่มีกฎหมายพิเศษบัญญัติให้กระทำได้ ปัญหาการรับโอนหนี้ในคำพิพากษาจึงยังก่อให้เกิดหนี้เสียต่อไปอย่างไม่สิ้นสุดหากไม่มีการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายวิธีพิจารณา

ความเพ่งมาตรา 271 ให้เหมาะสมและการออกกฎหมายพิเศษมาบังคับใช้เฉพาะเรื่องจึงอาจไม่เหมาะสมกับธุรกิจการเงินสมัยใหม่ที่มีความคล่องตัวสูงในการแข่งขันทางธุรกิจ

#### 5.1.1.3 ปัญหาการโอนสิทธิเรียกร้องในมูลหนี้ตามสัญญาประนีประนอมยอมความ

เมื่อมีปัญหาหรือข้อจำกัดของบทบัญญัติแห่งกฎหมายเรื่องการบังคับคดีบัญญัติให้เฉพาะคู่ความหรือบุคคลซึ่งเป็นฝ่ายชนะคดี(เจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษา) มีสิทธิในการบังคับคดีได้เท่านั้นจึงเป็นการบัญญัติกฎหมายที่ไม่สอดคล้องกับรูปแบบของเศรษฐกิจในยุคปัจจุบันและความเปลี่ยนแปลงไปของสังคมที่มีรูปแบบในทางธุรกิจมากขึ้น ซึ่งตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งปัจจุบันตีความได้ว่า ผู้รับโอนสิทธิเรียกร้องหลังที่ศาลได้ตัดสินคดีแล้วย่อมต้องถูกต้องห้ามตามกฎหมายที่ตีความเคร่งครัดตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาตรา 271 ทั้งที่นี้ตามคำพิพากษานั้นถือว่าเป็นหน้าที่ได้รับการพิจารณาวินิจฉัยโดยศาลแล้ว จึงเป็นหน้าที่ชอบด้วยกฎหมายอย่างยิ่ง การจำกัดสิทธิมิให้โอนสิทธิเรียกร้องในหนี้ตามคำพิพากษาหรือหนี้ที่เกิดจากคำพิพากษามาตามยอมโดยการประนีประนอมยอมความกันโดยหนี้ดังกล่าวมิได้เป็นการซื้อขายความซึ่งขัดต่อความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชน หากจะเทียบเคียงก็ไม่แตกต่างกับการโอนสิทธิเรียกร้องทั่วไป ขบวนการการบังคับตามสัญญาดังกล่าวนับว่าเป็นส่วนหนึ่งของระบบการดำเนินธุรกิจในยุคปัจจุบันไปแล้ว หนี้ตามคำพิพากษาจึงเป็นหนี้ที่ถูกต้องด้วยกฎหมายและเป็นหนี้ที่ไม่ควรถูกจำกัดสิทธิเว้นแต่เป็นเรื่องห้ามโอนหรือเรื่องเฉพาะตัวโดยแท้ ปัญหาการรับโอนหนี้ในมูลหนี้ตามคำพิพากษาจึงควรปรับปรุงแก้ไขอย่างเหมาะสม

#### 5.1.2 ปัญหาการโอนสิทธิเรียกร้องกับการค้าความ

การกระทำใดที่มีลักษณะที่มีวัตถุประสงค์เป็นการขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชนนั้น ย่อมไม่อาจอ้างได้ว่าเป็นความพอใจของตน เพราะผลของการกระทำนั้นกระทบกระเทือนถึงประเทศชาติ และประชาชนเป็นส่วนรวม กฎหมายจึงไม่ยอมรับรองให้เกิดผลกฎหมายไม่ได้รับหรือให้คำนิยามของการกระทำที่ขัดต่อความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชน ปล่อยให้ศาลเป็นผู้วินิจฉัยชี้ขาดเมื่อมีข้อพิพาทมาสู่ศาล ทำให้หลักกฎหมายในเรื่องนี้ค่อนข้างกว้างเพราะขึ้นอยู่กับการศึกษาของศาลและอาจเปลี่ยนแปลงได้หากศาลที่วินิจฉัยคดีภายหลัง

ไม่เห็นด้วยและวินิจฉัยไปในทางตรงกันข้าม ปัญหาเรื่องการโอนสิทธิเรียกร้องในมูลหนี้ตามคำพิพากษาเมื่อพิจารณาแล้วก็ไม่เข้าข่ายจะเป็นการค้าความแต่อย่างใด ประกอบกับหลักการโอนสิทธิเรียกร้องของระบบกฎหมายลายลักษณ์อักษร(Civil Law System) และระบบกฎหมายจารีตประเพณี(Common Law System) สิทธิเรียกร้องใดๆ ก็ตามที่เจ้าหนี้มีสิทธิเรียกร้องให้ลูกหนี้ของตนชำระหนี้ยอมโอนได้ทั้งสิ้น แต่ก็ต้องอยู่ภายใต้หลักการที่ว่าสิทธิเรียกร้องที่โอนได้นั้นต้องเป็นสิทธิเรียกร้องในหนี้ที่สมบูรณ์ เนื่องจากหนี้ที่ยังไม่คำพิพากษายังสามารถโอนสิทธิเรียกร้องกันได้โดยชอบด้วยกฎหมายหากมิใช่หนี้ที่ขัดต่อกฎหมาย สภาพแห่งหนี้เปิดช่องให้โอนกันได้ หรือ การที่คู่สัญญามีข้อกำหนดห้ามโอนไว้ หรือเป็นหนี้ที่เป็นหนี้เฉพาะตัว ในส่วนของความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีเมื่อพิจารณาหนี้ที่ชอบด้วยกฎหมายตามคำพิพากษาและการโอนสิทธิตามกฎหมายเรื่องการโอนสิทธิเรียกร้องจึงไม่เป็นการโอนหนี้ที่เป็นการซื้อขายความแต่ประการใด การที่ผู้ทรงสิทธิตามสัญญาโอนสิทธิเรียกร้องซึ่งมีกำลังความสามารถในการบังคับคดีมากกว่าเจ้าหนี้เดิมรับโอนสิทธิในการบังคับคดีแทนเจ้าหนี้เดิมแต่กฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 271 ห้ามผู้รับโอนหนี้ตามคำพิพากษาที่มิใช่เจ้าหนี้หรือคู่ความที่ชนะคดีบังคับคดีจึงเป็นกฎหมายที่จำกัดสิทธิในหนี้ที่ชอบด้วยกฎหมายแล้วซึ่งต้องเป็นเจ้าหนี้หรือคู่ความที่ชนะคดีนั้นเท่านั้นที่จะมีสิทธิบังคับคดีได้ส่งผลให้อาจไม่เกิดการบังคับชำระหนี้เกิดขึ้นตามกฎหมาย

### 5.1.3 ปัญหาเกี่ยวกับการดำเนินคดีเกี่ยวกับการรับโอนสิทธิเรียกร้อง

เมื่อมีข้อจำกัดการรับโอนมูลหนี้ตามคำพิพากษาจึงอาจก่อให้เกิดการเล็งกฎหมายโดยการมอบอำนาจให้ผู้รับโอนมูลหนี้ดำเนินการแทนหรือบังคับคดีแทนทั้งที่ผู้รับมอบอำนาจคือเจ้าหนี้รายใหม่อย่างแท้จริงของลูกหนี้ได้ซื้อหนี้และเสียค่าตอบแทนเพื่อมาบริหารหนี้และอาจไม่รู้โดยสุจริตว่าหนี้ตามคำพิพากษาที่รับโอนมานั้นไม่สามารถบังคับคดีได้ด้วยตนเองต้องอาศัยสิทธิของเจ้าหนี้เดิมเท่านั้น จึงเป็นปัญหากับผู้รับโอนหนี้ตามคำพิพากษาในกรณีที่สามารถบังคับคดีได้เงินมาชำระหนี้แล้ว เจ้าหนี้เดิมอาจใช้ช่องทางกฎหมายเรื่องวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 271 ไม่ชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้ที่มีสิทธิโดยแท้จริงและก่อให้เกิดการฟ้องร้องดำเนินคดีต่อไปอีก ปัญหาการรับซื้อหนี้ตามคำพิพากษาในมูลหนี้ทั่วไปจึงควรแก้ไขให้เหมาะสมกับบริบทของสังคมเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงไป

#### 5.1.4 ปัญหาในการโอนสิทธิเรียกร้องตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

สิทธิเรียกร้องนอกจากที่ห้ามโอนนั้นย่อมโอนกันได้ไม่ว่าสิทธิเรียกร้องนั้นจะเป็นหนี้ตามคำพิพากษาแล้วหรือไม่ก็ตาม และกฎหมายได้กำหนดวิธีการโอนผลแห่งการโอนสิทธิเรียกร้องนี้ไว้แยกเป็น 2 กรณีตามเจ้าหนี้แห่งสิทธินั้น คือ

5.1.4.1 สิทธิเรียกร้องในหนี้อันจะพึงต้องชำระแก่เจ้าหนี้โดยเฉพาะเจาะจง ปัญหาเรื่องวิธีการโอน การโอนสิทธิเรียกร้องในหนี้ที่ต้องชำระแก่เจ้าหนี้โดยเฉพาะเจาะจงนั้น ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 306 วรรคแรก บัญญัติว่า “การโอนหนี้อันจะพึงต้องชำระแก่เจ้าหนี้คนหนึ่งโดยเฉพาะเจาะจงนั้น ถ้าไม่ทำเป็นหนังสือ ท่านว่าไม่สมบูรณ์” การทำเป็นหนังสือนั้น โดยหลักการตามมาตรา 9 นั้น ก็ต้องทำเป็นหนังสือกันระหว่างผู้โอนกับผู้รับโอน และลงลายมือชื่อด้วยกันทั้งสองฝ่าย แต่ศาลฎีกาเคยตัดสินว่า ถ้ามีการทำหนังสือโอนสิทธิเรียกร้องกันแล้ว แม้ผู้โอนลงชื่อฝ่ายเดียว ผู้รับโอนไม่ได้ลงชื่อ ก็ถือได้ว่าเป็นการเพียงพอที่จะถือได้ว่าการโอนเป็นหนังสือแล้ว (ฎีกาที่ 1893/1251, 4139/2532) แต่ถ้าเพียงผู้โอนหรือผู้รับโอนเพียงฝ่ายเดียวมีหนังสือบอกไปยังลูกหนี้ว่าได้มีการโอนหนี้กันแล้ว เพียงเท่านั้นยังไม่ถือได้ว่าการโอนกันเป็นหนังสือ (ฎีกาที่ 1802/2518) ปัญหาว่าการโอนสิทธิเรียกร้องต้องทำเป็นหนังสือลงลายมือชื่อผู้โอนและผู้รับโอนด้วยหรือไม่จึงยังเป็นเพียงแนวคำวินิจฉัยของศาล และยังมีความเห็นของนักกฎหมายแยกเป็นสองทางอยู่ซึ่งนักกฎหมายฝ่ายหนึ่งเห็นว่าการทำเป็นหนังสือนี้เป็นแบบของการโอน ดังที่ศาสตราจารย์ ม.ร.ว.เสนีย์ ปราโมช กล่าวว่า “ความที่บัญญัติไว้ดังกล่าวข้างต้น เห็นได้ชัดว่าเป็นเรื่องแบบ ซึ่งถ้าไม่ทำตามจะไม่สมบูรณ์ หรือตกเป็นโมฆะตามหลักในมาตรา 115 (ปัจจุบัน มาตรา 150) หาใช่แต่เพียงต้องการหลักฐานแห่งการฟ้องหรือไม่” และได้อธิบายให้เห็นความแตกต่างระหว่างการโอนสิทธิเรียกร้องกับการโอนทรัพย์สิน (ซื้อขายทรัพย์สิน) ว่า “การโอนทรัพย์สินมีแต่ทรัพย์สินกับคู่สัญญาสองฝ่าย การโอนสิทธิเรียกร้องมีคู่กรณีผู้โอนกับผู้รับโอนอยู่สองฝ่าย และมีลูกหนี้เข้ามาเกี่ยวข้องเป็นฝ่ายอยู่ด้วย จึงต่างกัน เฉพาะการโอนในระหว่างเจ้าหนี้ผู้โอนกับผู้รับโอนนั้นเป็นนิติกรรมสัญญาระหว่างเขาทั้งสองโดยเฉพาะลูกหนี้ไม่ได้เกี่ยวข้องด้วย ลูกหนี้จะเข้ามาเกี่ยวข้องก็แต่ในการรับคำบอกกล่าวหรือยินยอมด้วยในการโอนนั้น ตามกฎหมายสาธารณรัฐฝรั่งเศสการโอนระหว่างเจ้าหนี้กับผู้รับโอนสมบูรณ์โดยลำพังแค่ตกลงกันปากเปล่า

ไม่ต้องทำเป็นหนังสือเพราะเขาถือว่าการ โอนสิทธิเรียกร้องเป็นการขายทรัพย์สินและเมื่อไม่ใช่ อสังหาริมทรัพย์ก็ไม่ต้องทำเป็นหนังสือ แต่กฎหมายไทยกำหนดเป็นแบบไว้ให้ต้องทำเป็นหนังสือแม้ จะเป็นเรื่องระหว่างผู้โอนกับผู้รับโอนกันเองก็ตาม ส่วนนักกฎหมายอีกฝ่ายหนึ่งเห็นว่า การโอนที่มีได้ ทำเป็นหนังสือเป็นเพียงไม่มีผลระหว่างผู้รับโอนกับลูกหนี้เท่านั้น ปัญหาเรื่องวิธีการโอนสิทธิเรียกร้อง ในหนี้ที่ต้องชำระแก่เจ้าหนี้โดยเฉพาะเจาะจงนั้นจึงมีความเห็นทางกฎหมายที่แตกต่างกันอยู่เนื่องจากการตีความการ โอนสิทธิเรียกร้องที่ต้องทำเป็นหนังสือ แต่อย่างไรก็ตามคำพิพากษาศาลฎีกาได้ตีความ การโอนสิทธิเรียกร้องที่ต้องทำเป็นหนังสือไม่ต้องลงลายมือชื่อทั้งสองฝ่ายก็สามารถบังคับตามสัญญา โอนสิทธิเรียกร้องได้ โดยให้ผู้โอนหรือผู้รับโอนคนใดคนหนึ่งลงลายมือชื่อในหนังสือก็ได้ซึ่งเป็นเพียง แนวคำวินิจฉัยของศาลฎีกาเท่านั้น

5.1.4.2 ปัญหาว่าใครจะเป็นผู้บอกกล่าวการ โอนสิทธิเรียกร้องไปยังลูกหนี้ ความจริงแล้วผู้ โอนนั้นอยู่ในฐานะของเจ้าหนี้ที่มีนิติสัมพันธ์กับลูกหนี้อยู่ก่อน หรืออาจกล่าวได้ว่า ผู้โอนคือผู้ที่ลูกหนี้ รู้ว่าเป็นเจ้าหนี้ ก็น่าจะเป็นผู้บอกกล่าวแก่ลูกหนี้ว่าตนได้โอนสิทธิในหนี้รายนี้ให้แก่ผู้รับโอนไปแล้ว ลูกหนี้ก็จะไม่มีความสงสัยอย่างใด ในด้านของผู้รับ โอนนั้นลูกหนี้ไม่เคยรู้จักไม่เคยมีนิติสัมพันธ์กันมาก่อน การมาแจ้งกับลูกหนี้ว่าตนได้รับโอนสิทธิในหนี้รายนี้มาจากเจ้าหนี้เดิมแล้ว ให้มาชำระหนี้กับตน แทน ลูกหนี้ก็คงมีความกังขาว่าจะจริงดังที่ผู้รับโอนอ้างสิทธิกับลูกหนี้หรือไม่ แม้จะมีหลักฐานการ โอน เป็นหนังสือ ลูกหนี้ก็อาจเกิดความไม่แน่ใจได้ว่าหลักฐานนั้นจะจริงหรือเท็จอย่างไร หากไม่จริงขึ้นมาแล้วลูกหนี้ไปใช้หนี้ให้ไป หนี้ก็ไม่ระงับ เงินที่ใช้ไปก็จะสูญเปล่า ลูกหนี้ก็ต้องกลับไปถามเจ้าหนี้ เดิมของตนเองอยู่ดีว่าได้มีการโอนสิทธิหรือไม่ แต่ศาลฎีกาได้วินิจฉัยว่า ผู้โอนหรือเจ้าหนี้เดิมกับบอก กล่าวไปยังลูกหนี้ได้ (ฎีกาที่ 315/2494) หรือผู้รับโอนก็มีสิทธิจะบอกกล่าวไปยังลูกหนี้ได้เช่นกัน (ฎีกา ที่ 228/2482, 446/2495) แต่ผู้ไม่มีส่วนได้เสียเกี่ยวข้องเลยย่อมไม่อาจบอกกล่าวได้ (ฎีกาที่ 315/2494) ถึง จะบอกกล่าวแก่ลูกหนี้ก็ไม่ถือเป็นการบอกกล่าวโดยชอบ (ฎีกาที่ 721/2473) แต่ในกรณีที่ลูกหนี้ให้ ความยินยอมด้วยในการ โอนก็ไม่มีการผิดที่จะต้องบอกกล่าวอีกแต่อย่างใด ดังนั้นปัญหาเรื่องใครจะเป็นผู้ บอกกล่าวการโอนสิทธิเรียกร้องจึงเป็นเพียงแนวคำวินิจฉัยของศาลฎีกาเท่านั้น ตามประมวลกฎหมาย

แพ่งและพาณิชย์ มาตรา 306 มิได้ระบุเจาะจงว่าใครจะเป็นผู้บอกกล่าวจึงจะมีผลสมบูรณ์ตามกฎหมาย จึงยังเป็นปัญหาในการโต้แย้งสิทธิของลูกหนี้

5.1.4.3 ปัญหาผู้รับโอนเข้ามาเป็นเจ้าหนี้แทนที่ผู้โอนเดิมแล้วสามารถยกเลิกการโอนสิทธิเรียกร้องได้หรือไม่หากผู้รับโอนไม่ปฏิบัติตามข้อตกลงระหว่างผู้โอนกับผู้รับโอนหรือไม่ชำระหนี้การซื้อขายมูลหนี้กันตามสัญญาโอนสิทธิเรียกร้อง ในด้านของผู้โอน เมื่อสิทธิเรียกร้องโอนไปแล้ว ผู้โอนเดิมก็สิ้นสิทธิในหนี้้นั้นอีกต่อไป ไม่มีสิทธิที่จะเรียกให้ลูกหนี้ชำระหนี้ รวมทั้งเจ้าหนี้ของผู้โอนเดิมก็ไม่อาจใช้สิทธิในฐานะที่เป็นสิทธิเรียกร้องของผู้โอนอีกต่อไปด้วย เช่น จำเลยวางเงินประกันการรับเหมาทำการก่อสร้างแล้วโอนสิทธิการรับเงินดังกล่าวแก่ผู้ร้องก่อนแล้ว โจทก์ผู้ชนะคดีจำเลยจึงไม่อาจอาศัยสิทธิดังกล่าวได้อีก (ฎีกาที่ 446/2495) จำเลยทำหนังสือโอนสิทธิในการรับเงินค่าจ้างเหมาให้แก่ผู้ร้องซึ่งเป็นเจ้าหนี้แล้ว สิทธิดังกล่าวตกเป็นของผู้ร้องแล้ว โจทก์ซึ่งเป็นเจ้าหนี้อีกคนหนึ่งของจำเลย ก็ไม่มีสิทธิขออาศัยอีก (ฎีกาที่ 652/2508) ปัญหาเรื่องผู้โอนสิทธิเรียกร้องต้องการยกเลิกการโอนสิทธิเรียกร้องได้หรือไม่กฎหมายมิได้ระบุไว้โดยชัดแจ้งมีเพียงแนวคำวินิจฉัยของศาลฎีกา

5.1.4.4 ปัญหาเรื่องการโอนสิทธิเรียกร้องนั้นกฎหมายมิได้มีการบังคับให้ต้องส่งมอบเอกสารอันเป็นหลักฐานแห่งหนี้ ดังนั้นการที่กฎหมายมิได้ระบุให้ผู้โอนต้องส่งมอบเอกสารแห่งสิทธิทั้งหมดให้แก่ผู้รับโอนด้วยจึงเป็นประเด็นปัญหาที่สำคัญเนื่องจากเจ้าหนี้เดิมหรือผู้รับโอนอาจมาใช้สิทธิไม่สุจริตเอากับลูกหนี้อีกทำให้อาจมีการชำระหนี้ซ้ำซ้อนกันได้ ปัญหาการส่งมอบเอกสารแห่งหนี้ที่ไม่มีการบัญญัติไว้อย่างชัดเจนในกฎหมายอาจก่อให้เกิดปัญหาในการชำระหนี้แก่ลูกหนี้และเกิดเป็นช่องว่างของกฎหมายของผู้โอนสิทธิเรียกร้องที่ไม่สุจริตกับผู้รับโอนสิทธิเรียกร้องและลูกหนี้แห่งสิทธิ

## 5.2 ข้อเสนอแนะ

จากที่ผู้วิจัยได้ทำการศึกษา จึงเห็นได้ว่าบทบัญญัติของกฎหมายกฎหมายตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาตรา 271 ที่บังคับให้อยู่ในปัจจุบันยังไม่สอดคล้องกับรูปแบบของการดำเนินธุรกิจที่พัฒนาไปมากและมีความคล่องตัวทางการเงินสูง การอาศัยเฉพาะเพียงให้ศาลตีความกฎหมายเพื่อให้เหมาะสมกับธุรกิจการเงินสมัยใหม่นั้นจึงยังไม่มี ความชัดเจนเนื่องจากในการรับโอน

สิทธิเรียกร้องในมูลหนี้ตามคำพิพากษา ศาลไทยยังคงตีความโดยเคร่งครัดในบทบัญญัติประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาตรา 271 การรับโอนสิทธิเรียกร้องในมูลหนี้ตามคำพิพากษาจึงไม่สามารถกระทำได้โดยข้อจำกัดดังกล่าว ผู้วิจัยจึงขอเสนอแนะแนวทางในการแก้ปัญหา ดังต่อไปนี้

#### 5.2.1 ควรจะมีการแก้ไขเรื่องการรับโอนสิทธิเรียกร้องในมูลหนี้ตามคำพิพากษา

5.2.1.1 มูลหนี้ตามคำพิพากษาอันเกิดจากการผิดสัญญาเช่าซื้อ มูลหนี้ที่เป็นหนี้ด้อยคุณภาพ เพื่อนำมาฟ้องร้องบังคับคดี หรือมูลหนี้ที่เจ้าหนี้ใช้สิทธิในการสวมสิทธิชั้นบังคับคดี หรือมูลหนี้อื่นๆ ตามคำพิพากษาที่ไม่เข้าลักษณะของมูลหนี้ที่สภาพแห่งสิทธินั้นเองจะไม่เปิดช่องให้โอนกันได้ หรือมูลหนี้อันเป็นสิทธิเฉพาะตัว หรือมีข้อตกลงห้ามโอนสิทธิเรียกร้อง หรือ สิทธิเรียกร้องที่กฎหมายบัญญัติไว้โดยเฉพาะในการห้ามโอนสิทธิเรียกร้องให้ไม่สามารถบังคับคดีได้ตามกฎหมาย โดยเห็นควรแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมาย ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาตรา 271 จากเดิม “ถ้าคู่ความหรือบุคคลซึ่งเป็นฝ่ายแพ้คดี(ลูกหนี้ตามคำพิพากษา)มิได้ปฏิบัติตามคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลทั้งหมดหรือบางส่วน คู่ความหรือบุคคลซึ่งเป็นฝ่ายชนะคดี(เจ้าหนี้ตามคำพิพากษา) ขอบที่จะร้องขอให้บังคับคดีตามคำพิพากษาหรือคำสั่งนั้นได้ภายใน 10 ปี นับแต่วันที่มีคำพิพากษาหรือคำสั่งโดยอาศัยตามคำบังคับที่ออกตามคำพิพากษาหรือคำสั่งนั้น” ให้แก้ไขเปลี่ยนแปลงเป็น

“ถ้าคู่ความหรือบุคคลซึ่งเป็นฝ่ายแพ้คดี(ลูกหนี้ตามคำพิพากษา)มิได้ปฏิบัติตามคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลทั้งหมดหรือบางส่วน คู่ความหรือบุคคลซึ่งเป็นฝ่ายชนะคดี(เจ้าหนี้ตามคำพิพากษา) หรือผู้รับโอนสิทธิเรียกร้องในมูลหนี้ตามคำพิพากษาเพื่อการบังคับคดี ขอบที่จะร้องขอให้บังคับคดีตามคำพิพากษาหรือคำสั่งนั้นได้ภายใน 10 ปี นับแต่วันที่มีคำพิพากษาหรือคำสั่งโดยอาศัยตามคำบังคับที่ออกตามคำพิพากษาหรือคำสั่งนั้น”

5.2.1.2 ควรมีการบัญญัติกฎหมายโดยให้คำนิยามการโอนสิทธิเรียกร้องในมูลหนี้ตามคำพิพากษาให้ชัดเจนว่ามูลหนี้ลักษณะใดที่ต้องห้ามโอนหนี้ตามคำพิพากษา หรือ มีลักษณะเป็นการค้า ความ เนื่องจากกฎหมายไม่ได้ระบุหรือให้คำนิยามของการกระทำที่ขัดต่อความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชนไว้ในบทบัญญัติใดๆเลย ปล่อยให้ศาลเป็นผู้วินิจฉัยชี้ขาดเมื่อมีข้อพิพาทมาสู่ศาล ทำให้หลักกฎหมายในเรื่องนี้ค่อนข้างกว้างเพราะขึ้นอยู่กับความคิดเห็นของศาลและอาจ

เปลี่ยนแปลงได้หากศาลที่วินิจฉัยคดีภายหลังไม่เห็นด้วยและวินิจฉัยไปในทางตรงกันข้าม ก่อให้เกิดความไม่แน่นอนของกฎหมาย ผู้วิจัยเห็นสมควรแก้ไข ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 271 วรรคสอง โดยเพิ่มเติมว่า “สิทธิเรียกร้องในมูลหนี้ตามคำพิพากษาเพื่อการบังคับคดี” หมายถึง การโอนสิทธิเรียกร้องที่มีใช้หนี้ที่ขัดต่อกฎหมาย หรือ สภาพแห่งหนี้เปิดช่องให้โอนกันได้ หรือ การที่คู่สัญญามีข้อกำหนดห้ามโอนไว้ หรือเป็นหนี้ที่เป็นหนี้เฉพาะตัว หรือ มูลหนี้ที่มีลักษณะเป็นการค้า ความอันก่อให้เกิดความไม่สงบเรียบร้อยหรือขัดต่อศีลธรรมอันดีของประชาชน อันหมายถึง มูลหนี้อันเกิดจากการกระทำใดอันเป็นการยุแหย่ให้เป็นความ มูลหนี้ซึ่งมีผลกระทบกระเทือนถึงความมั่นคงของรัฐ เศรษฐกิจ ของประเทศ ความสงบสุขในสังคมและหรือความมั่นคงของสถาบันครอบครัว หรือ มูลหนี้ที่ขัดต่อธรรมเนียมประเพณีของสังคม”

5.2.1.3 ควรมีการบัญญัติกฎหมายในเรื่องการดำเนินคดีเกี่ยวกับการรับโอนสิทธิเรียกร้อง เนื่องจากมีข้อจำกัดการรับโอนมูลหนี้ตามคำพิพากษาจึงอาจก่อให้เกิดการเลียงกฎหมายโดยการมอบอำนาจให้ผู้รับโอนมูลหนี้ดำเนินการแทนหรือบังคับคดีแทนทั้งที่ผู้รับมอบอำนาจคือเจ้าหนี้รายใหม่ อย่างแท้จริงของลูกหนี้ได้ซื้อหนี้และเสียค่าตอบแทนเพื่อมาบริหารหนี้และอาจไม่รู้โดยสุจริตว่าหนี้ตามคำพิพากษาที่รับโอนมานั้นไม่สามารถบังคับคดีได้ด้วยตนเองต้องอาศัยสิทธิของเจ้าหนี้เดิมเท่านั้น จึงเป็นปัญหากับผู้รับโอนหนี้ตามคำพิพากษาในกรณีที่สามารถบังคับคดีได้เงินมาชำระหนี้แล้ว เจ้าหนี้เดิมอาจใช้ช่องทางกฎหมายเรื่องวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 271 ไม่ชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้ที่มีสิทธิโดยแท้จริงและก่อให้เกิดการฟ้องร้องดำเนินคดีต่อไปอีก ปัญหาการรับซื้อหนี้ตามคำพิพากษาในมูลหนี้ทั่วไปจึงควรแก้ไขให้เหมาะสมกับบริบทของสังคมเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงไป โดยการบัญญัติเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 271 วรรค สาม “ห้ามมิให้ผู้รับโอนสิทธิเรียกร้องในมูลหนี้ตามคำพิพากษา เมื่อได้รับการชำระหนี้กับลูกหนี้เต็มจำนวนแล้ว ใช้สิทธิเรียกร้องตามสัญญาโอนสิทธิเรียกร้องในมูลหนี้ตามคำพิพากษามันบังคับคดีกับลูกหนี้หรือผู้โอนสิทธิเรียกร้องในมูลหนี้ตามคำพิพากษาอีก”

5.2.1.4 ควรมีการแก้ไขบทบัญญัติของกฎหมายตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ในเรื่องการโอนสิทธิเรียกร้องให้เหมาะสมเพื่อความชัดเจน ดังประเด็นต่อไปนี้

5.2.1.5 ในเรื่องของวิธีการโอน ผู้วิจัยเห็นว่าตามบทบัญญัติกฎหมายเดิม การโอนสิทธิเรียกร้องในหนี้ที่ต้องชำระแก่เจ้าหนี้โดยเฉพาะเจาะจงนั้น ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 306 วรรคแรก บัญญัติว่า “การโอนหนี้อันจะพึงต้องชำระแก่เจ้าหนี้คนหนึ่งโดยเฉพาะเจาะจงนั้น ถ้าไม่ทำเป็นหนังสือ ท่านว่าไม่สมบูรณ์” การทำเป็นหนังสือนั้น โดยหลักการตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา 9 นั้น ผู้วิจัยเห็นสมควรแก้ไขกฎหมายให้ชัดเจน เพื่อมิให้เกิดปัญหาในการตีความ โดยเห็นสมควรแก้ไขประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 306 วรรคแรก เป็น “การโอนหนี้อันจะพึงต้องชำระแก่เจ้าหนี้คนหนึ่งโดยเฉพาะเจาะจงนั้น ถ้าไม่ทำเป็นหนังสือลงลายมือชื่อทั้งผู้โอนและผู้รับโอน ท่านว่าไม่สมบูรณ์ อนึ่งการโอนหนี้้นั้นท่านว่าจะยกขึ้นเป็นข้อต่อสู้ลูกหนี้หรือบุคคลภายนอกได้ แต่เมื่อได้บอกกล่าวการโอนไปยังลูกหนี้หรือลูกหนี้จะได้ยินยอมด้วยในการโอนนั้น คำบอกกล่าวหรือความยินยอมเช่นว่านี้ท่านว่าต้องทำเป็นหนังสือ”

5.2.5.2 ในเรื่องผู้บอกกล่าวการโอนสิทธิเรียกร้องไปยังลูกหนี้ เนื่องจากผู้โอนนั้นอยู่ในฐานะของเจ้าหนี้ที่มีนิติสัมพันธ์กับลูกหนี้อยู่ก่อน และผู้โอนคือผู้ที่ลูกหนี้รู้ว่าเป็นเจ้าหนี้ ผู้วิจัยจึงเห็นสมควรแก้บทบัญญัติของกฎหมายประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 306 ให้ชัดเจนยิ่งขึ้น โดยเห็นสมควรระบุให้ชัดว่าใครคือผู้มีหน้าที่บอกกล่าวการโอนเพื่อป้องกันปัญหาที่อาจเกิดขึ้นในการรับโอนสิทธิเรียกร้อง ลูกหนี้ก็เกิดความเชื่อมั่นว่าเป็นการโอนสิทธิเรียกร้องในมูลหนี้ที่ลูกหนี้มีกับเจ้าหนี้เดิมโดยแท้จริง ผู้วิจัยเห็นสมควรแก้ไข ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 306 วรรคสาม “การโอนสิทธิเรียกร้องตามวรรคหนึ่ง ผู้โอนสิทธิเรียกร้องมีหน้าที่แจ้งการโอนสิทธิเรียกร้องให้ลูกหนี้ทราบถึงการโอนสิทธิเรียกร้องนั้น”

5.2.5.3 ในเรื่องการที่ผู้รับโอนเข้ามาเป็นเจ้าหนี้แทนที่ผู้โอนเดิมแล้วสามารถยกเลิกการโอนสิทธิเรียกร้องได้หรือไม่หากผู้รับโอนไม่ปฏิบัติตามข้อตกลงระหว่างผู้โอนกับผู้รับโอนหรือไม่นั้น ผู้วิจัยเห็นสมควรแก้ไขประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 306 วรรคสี่ โดยแก้ไขเป็น “เมื่อสิทธิเรียกร้องโอนไปแล้ว ผู้โอนสิทธิเรียกร้องเดิมย่อมสิ้นสิทธิในหนี้้นั้นอีกต่อไป และไม่มีสิทธิที่จะเรียกให้ลูกหนี้ชำระหนี้อีกต่อไป”

5.2.5.4 ในเรื่องการโอนสิทธิเรียกร้องนั้นกฎหมายมิได้มีการบังคับให้ต้องส่งมอบเอกสาร อันเป็นหลักฐานแห่งหนี้ให้กับผู้รับโอน จึงอาจเกิดปัญหาในการนำเอกสารหลักฐานแห่งหนี้มาฟ้องร้อง ดำเนินคดีกับลูกหนี้ชำช้อน อาจด้วยความผิดพลาดหรือเจตนาก็ตาม ดังนั้น ผู้วิจัยจึงเห็นสมควรแก้ไข กฎหมายเพื่อให้เกิดความชัดเจนยิ่งขึ้นและป้องกันการใช้สิทธิเรียกร้องชำช้อน ผู้วิจัยเห็นสมควรแก้ไข เพิ่มเติม ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 306 วรรคห้า “เมื่อมีการ โอนสิทธิเรียกร้องระหว่างผู้ โอนสิทธิเรียกร้องและผู้รับโอนสิทธิเรียกร้องแล้ว ผู้โอนสิทธิเรียกร้องต้องส่งมอบเอกสารแห่งหนี้ใน สิทธิเรียกร้องให้แก่ผู้รับโอนเมื่อทำสัญญาโอนสิทธิเรียกร้องต่อกัน”

ดังนั้นหากมีการปรับปรุงกฎหมายเรื่องการรับโอนสิทธิเรียกร้องในมูลหนี้ทั้งที่ยังไม่มีคำ พิพากษาและมูลหนี้ที่มีคำพิพากษาแล้วให้สอดคล้องไปในแนวทางตามกฎหมายเดียวกันตามหลัก กฎหมายสากลและเจตนารมณ์กฎหมายเรื่องการโอนสิทธิเรียกร้องเพื่อให้หนี้สามารถบังคับชำระหนี้ได้ อย่างสมบูรณ์ อันส่งผลให้กลไกทางธุรกิจสามารถขับเคลื่อนไปได้ เกิดความเชื่อมั่นของนักลงทุนใน การลงทุนทางธุรกิจ เนื่องจากการปรับปรุงกฎหมายเรื่องการรับโอนสิทธิเรียกร้องในมูลหนี้ตามคำ พิพากษาโดยมีการแก้ไขบทบัญญัติให้มีความชัดเจนมากขึ้นและสามารถบังคับได้ตามกฎหมายไม่ต้อง อาศัยการตีความของศาลอันจะก่อให้เกิดความสับสนเสี่ยงประกอบธุรกิจรับโอนสิทธิเรียกร้องในมูลหนี้ตามคำ พิพากษาจะส่งผลให้การประกอบธุรกิจของลูกความมีความราบรื่นและมีประสิทธิภาพในการบังคับคดี ต่อไปภายใต้กรอบกฎหมายที่ผู้วิจัยได้เสนอแนวทางแก้ไขเพิ่มเติม